

FERRAN

Alta Garrotxa

Situat entre les valls d'Hortmoier (a ponent) i la de Sant Aniol (a sol ixent) per a l'excursionista hi ha dues formes de pujar-hi: per migdia, pel Coll de Terres i pel nord pel de Talaixà.

Al coll de Terres podem accedir-hi des de la Riera d'Oix i la Mare de Déu d'Escales (ponent) o des de Sadernes pel grau Sadidorta (sol ixent). Al de Talaixà, per ponent pel Bac del Baquer i des de la Palanca del Samsó pel GR 11. I per sol ixent també pel GR 11 pel Salt de la Núvia o pel camí de Talaixà.

Tot i que és un cim de baixa cota, amb tantes opcions per anar-hi i situat entremig d'una zona paisatgísticament interessant, no és estrany que sigui molt visitat. La opció per la cara nord supera al tram final un fort desnivell de més de dos-cents metres que resulta un bon tirapit.

Us presentem un parell d'itineraris, amb algunes variants, que reuneixen bona part d'aquestes opcions. L'únic que presenta certa dificultat és el del Grau Sadidorta, amb un parell de passos equipats. El que puja per ponent no el tenim ressenyat i solament en mostrem l'itinerari.

Per sol ixent: de l'Hort d'en Roca al Ferran pel Grau de Sadidorta amb retorn pel Gomarell

Distància	10,3 km
Desnivell acumulat	826 m
Nivell de dificultat	Difícil
Data	23 de gener de 2015
Cartografia	Ed. Alpina. Alta Garrotxa (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=8754359

Accés

Entre Castellfollit de la Roca i Sant Jaume de Llierca, cal prendre el trencall cap a Montagut i un cop allí, desviar-nos per la GIV-5231, estreta carretera que mena a Sadernes. És obligat aturar-nos i visitar el pont romànic de Llierca. Carretera amunt arribem a Sadernes i, després de 2,5 quilòmetres de pista, comencem a caminar des de l'Hort d'en Roca, la tercera i última zona habilitada per aparcament. Atenció: hi ha restriccions de pas els caps de setmana i diàriament entre juliol i setembre. En aquest cas deixar el vehicle a l'aparcament de Sadernes.

Hort d'en Roca (300 m)

Continuem pista amunt fins a l'alçada del Pont de Valentí, bonic pont romànic ben conservat (rètols indicadors) que creuem. A l'altra riba prenem a mà dreta (N) el camí de Sant Aniol, fressat i senyalitzat (senyals de pintura grocs i verd/taronja)

Bifurcació a Sadidorta (325 m)

Malgrat que és l'opció més curta, deixem a mà esquerra el corriol que puja directament al Grau de Sadidorta (a).

Camí de Talaixà (340 m)

Deixem el camí planer a Sant Aniol (i els senyals de pintura) per enfilar-nos (NW) en moderat pendent, per un altre a mà esquerra (rètol indicador) també fressat i ben arranjat: s'ha esglaonat per evitar-ne l'erosió i les bifurcacions amb antics corriols o indicis de corriol s'han senyalitzat amb fileres de rocs.

Hi trobarem alguns fons de carboneres. L'aprofitament dels alzinars per fer-ne carbó fou una de les principals fonts d'ingressos de la contrada.

Creuem la pista que puja a la Quera en dues ocasions. El segon cop, poc més amunt i sobre un fons de carbonera localitzem a l'esquerra el camí al Grau de Sadidorta (b).

Carbonera (500 m)

A l'esquerra, senyalitzat per una fita, surt un tirany de prou bon seguir malgrat que, en creuar la tartera es desdibuixa. Marxem planerament sense guanyar gaire cota, flanquejant al peu de l'esperó que baixa del cim. Ben atents a les fites que, tot i que son escadusseres, ens guien fins al grau.

Grau Sadidorta (523 m) (c)

Supera una graonada vertical al bell mig d'una canal entre el Puig de Plansesserres i el Ferran.

Grimpem un primer tram vertical amb bons agafadors i flanquegem a la dreta. Està equipat amb argolles i una sòlida sirga que ens aporten seguretat. Poc més amunt un segon pas, més curt i menys exposat però atlètic, també està equipat amb argolles i cinta.

Uns esglaons ens deixen sobre un tram descompost on transitem amb cura, sobretot si som un grup nombrós, per la inestabilitat del rocam.

Esquivem la tartera per la dreta (sentit de la marxa) i bon tros més amunt la creuem (esquerra) fins a l'altre marge on continuem per un tirany poc definit.

Alguns senyals de pintura vermella i fites ens ajuden a seguir un camí perdedor amb tendència a ponent (W) fins al coll.

Coll de Terres (750 m)

Abastem el camí que puja des d'Escales. Ben apartat i definit, vers el N i en generoses llaçades, ens deixa a la carena on, fent un gir de 90° la seguim a mà esquerra (WNW) fins al cim.

Ferran (983 m)

Punt culminant d'un llarg crestall, sobretot per ponent, no hi gaudim de gran panoràmica. A migdia l'hi priva la vegetació i al nord el proper Puig de Sant Marc. A ponent però, podem albirar del Puigsacalm al Comanegra, amb el Taga i tot el cordal Núria-Costabona a l'horitzó i les valls d'Oix i Hortmoier als nostres peus. A llevant albirem fins al massís de les Salines, tot i que el Puig Salarsa, el Bassegoda i Freixenet acaparen l'horitzó.

Per un ben definit i rost camí, on caldrà ajudar-nos amb les mans en alguns punts, baixem decididament vers el N fins a Talaixà.

Talaixà (755 m)

Petit nucli dispers de població, habitat ocasionalment (que no pas abandonat) a l'entorn de l'església de Sant Martí. El coll de Talaixà, partió de la vall d'Hortmoier/Beget (W) i la de Sant Aniol (E), és cruïlla de camins (rètols senyalitzadors) i hi passa el GR 11.

Hi ha un refugi del C.E. Olot restaurat no fa gaire. Per utilitzar-lo cal demanar-ne la clau. Disposa de font d'aigua (dipòsit) i Can Torner, un refugi lliure ben condicionat (2 places en llitera).

Marxem baixant pel GR 11 vers el NE (d).

Passem pel costat de la Quera (de quer, roca), antany una gran pagesia fortificada i ermita adossada, que avui resten en estat ruïnós.

Més avall deixem a mà esquerra el camí que puja al Coll Joell i, poc més enllà, el de la feixa Closa (e).

El que seguim és l'antic camí de bast entre Sant Aniol i Talaixà. Hi trobem encara trams empedrats, contraforts i arcs que l'apuntalen.

Salt de la Núvia (550 m)

O Malpàs de la Quera. Rètol indicador i camí que baixa a mà dreta.

Si continuem uns 80 metres més pel GR, al carell entre el Clot de Talaixà i la Vall de Sant Aniol, sota els cingle de la Faixa Closa, hi ha aquest mirador des de on podem atalaiar bona part de la vall (1).

Seguint els senyals verd/taronja que ja no deixarem, baixem en direcció SW per camí ben fressat i costerut, amb els darrers trams molt aixaragallats.

El Gomarell (360 m)

Presca d'aigua a la riera de Sant Aniol. Rètols indicadors. Travessem a l'altre riba (hidrogràfica esquerra) (f) i prenem a mà dreta el camí de Sant Aniol a Sadernes. Creuem la riera a gual i sortim a la pista de la Muntada que prenem a mà esquerra (S) fins que, passat el Molí de Riu (ruïnes) l'abandonem per un camí paral·lel que s'enfila a la dreta per uns esglaons. Creuem la pista de la Quera, retrobem els camins de Talaixà i Sadidorta i, creuant de nou el Pont de Valentí, retronem a l'Hort d'en Roca.

- (1) Com tantes altres, aquesta contrada també té la seva llegenda. Una versió diu que va estimbar-s'hi una núvia quan les galejades (tretts de trabuc) del seguici del nuvi varen espardir la seva cavalcadura. Altres que s'hi va abocar abans de casar-se a desgrat.

Variants de l'itinerari. Podeu obtenir-ne el track [aquí](#).

- (a) Camí de Sadidorta. És el que mena més directament al grau. Està força embardissat.
Fa uns anys la construcció de la pista de la Quera va tallar-lo de mala manera i obliga a enfilar-se per un terraplè força descompost. Un cop a la pista cal seguir-la uns cent metres i reprendre el camí a l'esquerra.
Al darrer tram flanqueja per un pedregar sota el cingle de Plansesserres on fites i senyals de pintura vermella ens ajuden a seguir el camí.
- (b) Si no volem passar pel grau Sadidorta, podem continuar camí fins a Talaixà i enfilar-nos al Ferran des d'allí.
- (c) Una altra opció anar al grau Sadidorta, és pujar per la pista de la Quera que s'agafa des de poc més enllà del gual del de la Muntada. En creuar la canal ens hi enfilem per terreny inestable, deixant un gran bloc després a mà dreta, fins al grau (algunes fites).
- (d) Podem escurçar l'itinerari baixant pel camí de Talaixà.
- (e) La Feixa Closa és un relleix al cap de munt del cingle, foradat per una curta cova, baixa de sostre, per la que cal passar-hi a quatre grapes. Surt a l'altra banda al bell mig d'un espadat. És magnífica balconada sobre el Torrent del Bac de can Barrufa, amb vistes al Salt de la Capa i del Brull, el Puig d'en Coll i sobre Sant Aniol d'Aguja.
Salvem els 130 metres de desnivell en vint minuts per camí rost però ben fressat.
- (f) Podem continuar per la pista de la Muntada, al marge dret hidrogràfic de la Riera de Sant Aniol. Passem a l'altre riba per les Passeres de la Farga i, sempre per pista, abastem l'aparcament de l'Hort d'en Roca.

Per ponent: des del Pont Trencat per la Mare de Déu d'Escales i retorn per la Palanca del Samsó

Distància	12,2 km
Desnivell acumulat	920 m
Nivell de dificultat	Moderat
Data	7 d'octubre de 2011
Cartografia	Ed. Alpina. Alta Garrotxa (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=2140418

Accés

El Pont Trencat s'hi accedeix per una pista que surt a ma dreta de la carretera que mena d'Oix a Beget i passa ran de Cal Pei, seguint la Riera d'Oix. Poc més enllà del Pla de les Guillasses la pista esdevé impracticable si no es disposa de tot terreny. En aquest cas cal començar a caminar poc abans del Pla de les Guillasses on, a ma esquerra, hi ha un espai prou ampli per deixar-hi els vehicles.

Itinerari

Pont Trencat - Mare de Déu d'Escales - Coll de la Bassa - Coll de Terres - Ferran - Talaixà - El Vaquer - Palanca del Samsó

Opcionalment podem visitar la Vall d'Hortmoier des de la Palanca del Samsó.